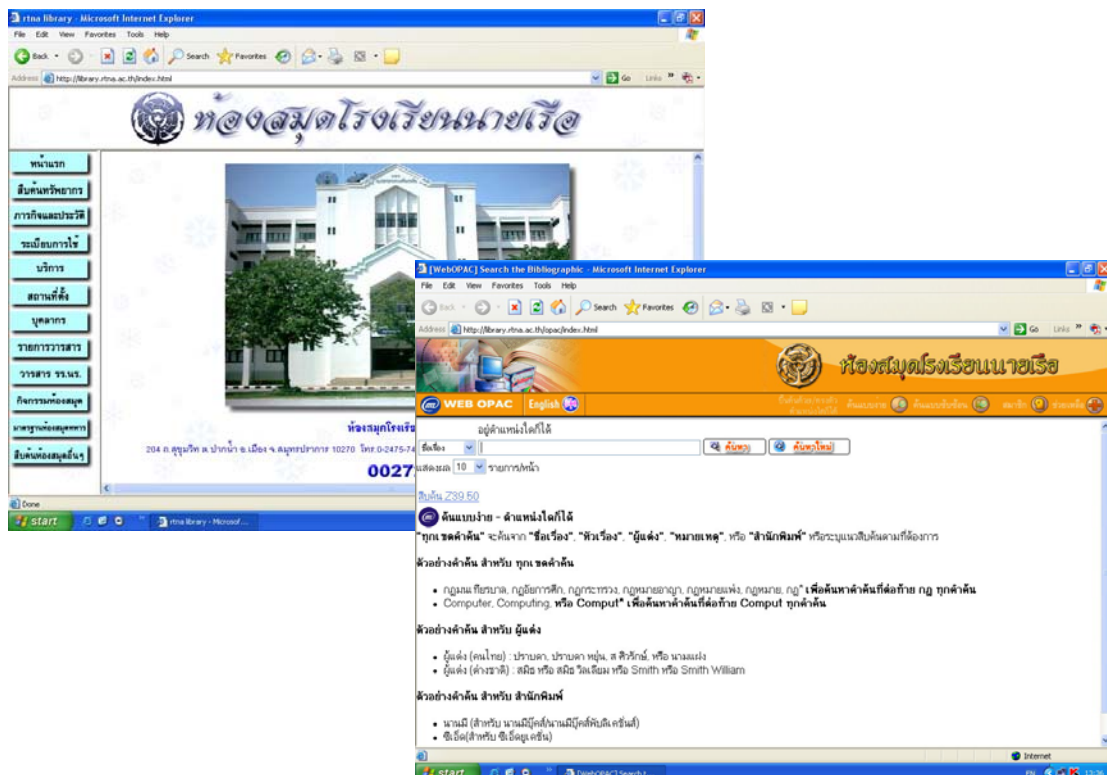

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติโรงเรียนนายเรือ

น.ต.หญิง สุธีพร อมตพร

รักษาราชการหัวหน้าแผนกห้องสมุด ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกวงการ ได้แก่ วงการศึกษา การทหาร การแพทย์ ธุรกิจ และอุตสาหกรรม สำหรับในส่วนของห้องสมุดก็ได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการพัฒนารูปแบบของการบริหารจัดการงานห้องสมุด เนื่องจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Library Automation System) ช่วยลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการบริการให้สะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพ ถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้จะทันสมัยและครบถ้วน อีกทั้งผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศจากเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเองไม่ว่าจะอยู่ในห้องสมุด หรือส่วนอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยอาศัยระบบเครือข่ายภายใน และการเชื่อมโยงกับข่ายงานต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติโรงเรียนนายเรือ <http://library.rtna.ac.th>

ความหมายของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาจากคำว่า The Integrated Library System หรือ The Automated Library System หรือ The Library Automation System ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของระบบห้องสมุดอัตโนมัติไว้หลายความหมาย ดังนี้

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง การผสมผสานการทำงานร่วมกันของฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ เพื่อการจัดการงานห้องสมุด ประกอบด้วยชุดคำสั่งด้านงานวิเคราะห์ทรัพยากร งานจัดหา งานบริการ ยืม-คืน งานสืบค้นข้อมูล งานควบคุมวารสาร (นิธิมา สังคหะ ๒๕๔๒, ๗๙)

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง ระบบการทำงานของห้องสมุดโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เพื่อให้การทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ในห้องสมุดสามารถทำงานเชื่อมโยงประสานกันได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องทำงานด้วยมือซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง (ประจักษ์ พุ่มวิเศษ ๒๕๔๒, ๗๑)

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง ระบบสารสนเทศระบบหนึ่งที่ใช้คอมพิวเตอร์บันทึกข้อมูลงานด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดอย่างต่อเนื่องครบวงจร แล้วเชื่อมต่อกับระบบกับผู้ใช้ด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายและโทรคมนาคม ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเรียกข้อมูลที่ต้องการนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระบบออนไลน์ (สมพิศ คุณศรีพิทักษ์ ๒๕๓๙, ๘)

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง ระบบงานส่วนต่าง ๆ ของห้องสมุดที่มีการดำเนินงานและปฏิบัติงานร่วมกันได้ สามารถนำมารวมกัน ผสมผสานให้เป็นระบบหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานห้องสมุด (กรรณิการ์ณ ลินพิศาล ๒๕๓๗, ๑)

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง การนำระบบคอมพิวเตอร์และระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการห้องสมุด เพื่อช่วยให้การทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ในห้องสมุดเชื่อมโยงประสานกันได้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระบบการจัดเก็บ จนกระทั่งถึงการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ประสานสัมพันธ์กัน เพิ่มความรวดเร็วด้วยการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริการสารสนเทศมากยิ่งขึ้น (สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ม.ป.ป., ๔)

ดังนั้น ห้องสมุดอัตโนมัติ หมายถึง ระบบที่ใช้ในการบริหารจัดการงานห้องสมุด ได้แก่ งานจัดหา ทรัพยากร งานจัดทำรายการ งานควบคุมวารสาร งานสืบค้นข้อมูล และงานบริการยืม-คืน โดยใช้ อุปกรณ์สารสนเทศทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงระหว่างระบบงานต่าง ๆ ของห้องสมุดให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้สามารถสืบค้น แลกเปลี่ยน และบริการสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติโรงเรียนนายเรือ

การดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือมีรายละเอียดในการปฏิบัติงานมาก ซับซ้อน ต้องใช้ความถูกต้องสูง และระยะเวลาในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมาก ดังนั้นการทำงานด้วยมือ (Manual System) โดยไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน ส่งผลทำให้การดำเนินงานและการให้บริการสารสนเทศเป็นไปด้วยความไม่สะดวกล่าช้า ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

กองทัพเรือมีนโยบายให้โรงเรียนนายเรือพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัย ประกอบกับในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ได้กำหนดให้ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะต้องได้รับการประกันคุณภาพ ดังนั้นเพื่อพัฒนางานของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน จึงได้มีโครงการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Library Automation System) เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการงานด้าน ๆ ของห้องสมุด ตั้งแต่งานจัดหา งานวิเคราะห์ทรัพยากร งานวารสาร งานยืม-คืน งานสืบค้นข้อมูล และงานบริการสารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เป็นเครื่องมือ เพื่อสามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการมากที่สุด

การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือสามารถทำได้ ๒ วิธีการหลัก ๆ คือ การพัฒนาโปรแกรมขึ้นมาใช้เอง (Inhouse System) และการซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป (Turnkey System)

วิธีการแรก การพัฒนาโปรแกรมขึ้นมาใช้เอง (Inhouse System) โดยบุคลากรของโรงเรียนนายเรือที่มีความสามารถในการเขียนโปรแกรมการทำงานของห้องสมุด โดยผู้เขียนโปรแกรมจะต้องทำการศึกษาระบบงาน ความต้องการ ทำความตกลงและประสานงานกับบรรณารักษ์อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้มากที่สุด แต่วิธีนี้มีข้อเสียเนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา ออกแบบ พัฒนา ทดลองระบบและการใช้งาน รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ดัดแปลงเป็นระยะ ๆ จนกว่าระบบจะสามารถใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ แต่บุคลากรที่มีความสามารถในการเขียนโปรแกรมของโรงเรียนนายเรือคือ ครู-อาจารย์ในฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือซึ่งมีภาระหน้าที่ทางการสอน และภาระงานอื่นในความรับผิดชอบอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้มีเวลาในการพัฒนาระบบน้อย จึงส่งผลให้ต้องใช้ระยะเวลานานหลายปีกว่าจะทำให้ระบบสมบูรณ์ตรงตามความต้องการ และถ้าหากบุคลากรผู้พัฒนาระบบโยกย้ายตามวาระและไม่มีผู้มารับหน้าที่แทนจะทำให้โปรแกรมหยุดชะงักไม่สามารถดำเนินการและพัฒนาต่อไปได้

ส่วนวิธีที่สอง การซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป (Turnkey System) ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ผลิตโดย

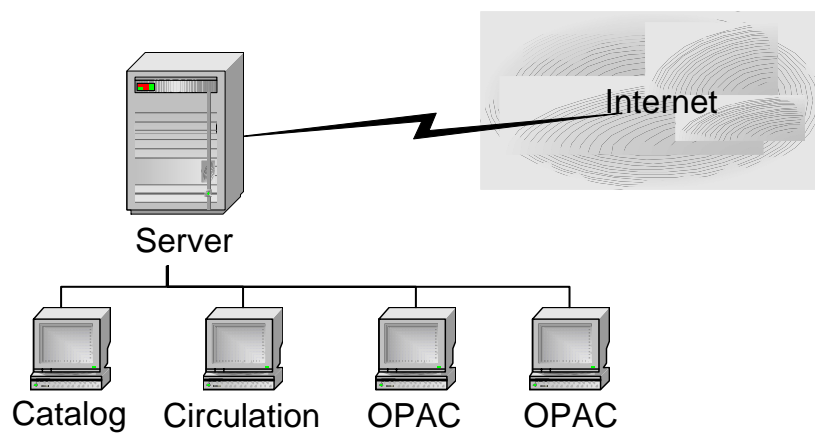
บริษัทที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อจำหน่ายในทางการค้า โดยการศึกษาระบบการทำงานของห้องสมุด และลักษณะปลีกย่อยของงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันของงานห้องสมุดทั่ว ๆ ไป และมีการทดสอบการทำงานมาอย่างดี เพื่อให้โปรแกรมห้องสมุดที่ผลิตขึ้นมานั้นสามารถตอบสนองการทำงานของห้องสมุดได้อย่างกว้างขวาง ในปัจจุบันโปรแกรมสำเร็จรูประบบห้องสมุดอัตโนมัติเป็นที่นิยมใช้กันมากในวงการห้องสมุด เพราะห้องสมุดมีโอกาสที่จะเลือก เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย และสามารถทดลองการทำงานของระบบก่อนพิจารณาตัดสินใจซื้อระบบที่เหมาะสมกับลักษณะของห้องสมุด เมื่อติดตั้งระบบแล้วสามารถใช้งานได้ทันที มีการฝึกอบรมและเอกสารคู่มือสำหรับการใช้งาน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถเรียนรู้การใช้ระบบและจัดการระบบได้ โดยมีความเข้าใจการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ในระดับปานกลางก็สามารถใช้งานได้ เนื่องจากขั้นตอนของงานระบบที่ยุ่งยากซับซ้อนบริษัทจะเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่วนเรื่องของการพัฒนาระบบและบำรุงรักษานั้นห้องสมุดจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายให้บริษัทดูแลให้

จากการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้ในห้องสมุดโรงเรียน นายเรือได้พิจารณาเลือกวิธีการซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป (Turnkey System) เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสม คุ่มค่าต่อการดำเนินการ สามารถตอบสนองความต้องการของห้องสมุดและผู้ใช้บริการได้ในระยะเวลาอันสั้น สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยเหตุนี้โรงเรียนนายเรือจึงได้จัดทำโครงการจัดหาระบบห้องสมุดอัตโนมัติโรงเรียนนายเรือเพื่อเสนอของบประมาณ ซึ่งกองทัพเรือได้อนุมัติหลักการแผนงานสำรอง งบประมาณประจำปี ๒๕๔๗ ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โดยให้โรงเรียนนายเรือเป็นหน่วยถืองบประมาณและดำเนินการจัดหาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ วงเงินจำนวน ๔,๗๐๐,๐๐๐ บาท โรงเรียนนายเรือได้ดำเนินการจัดซื้อระบบห้องสมุดอัตโนมัติโดยวิธีประกวดราคา บริษัทที่ชนะการประกวดราคาคือ บริษัท โสมาภา อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี จำกัด ผู้ผลิตและจำหน่ายโปรแกรมสำเร็จรูประบบห้องสมุดอัตโนมัติ Magic Library เป็นจำนวนเงิน ๔,๒๘๐,๐๐๐ บาท โดยประกอบด้วย โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำนวน ๑ ระบบ เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายสำหรับ Database Server จำนวน ๑ ชุดเครื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายสำหรับ Web Application Server จำนวน ๑ ชุดเครื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่ายสำหรับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวน ๑๐ ชุดเครื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่ายสำหรับสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน ๑๕ ชุดเครื่อง และอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ จำนวน ๒๔ รายการ ได้แก่ เครื่องพิมพ์ เครื่องอ่านรหัสแท่ง เครื่องสแกนภาพ และเครื่องเคลือบบัตร เป็นต้น ห้องสมุดโรงเรียนนายเรือได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศเข้าสู่ฐานข้อมูล และสามารถเปิดให้บริการสืบค้นและยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติได้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Magic Library

Magic Library เป็นโปรแกรมสำเร็จรูประบบห้องสมุดอัตโนมัติของคนไทยที่ได้รับการพัฒนา ออกแบบระบบโดยบริษัท โสมาภา อินฟอร์เมชั่น จำกัด ซึ่งโปรแกรม Magic Library Version 4.0X for 10 User License ที่ได้รับการจัดหามาใช้กับระบบจัดการฐานข้อมูล Database System : Oracle ระบบปฏิบัติการของเครื่องแม่ข่าย Operating System : Linux โดยประกอบด้วยชุดคำสั่ง (Module) หลายชุด เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานและภารกิจต่าง ๆ ของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ ได้แก่

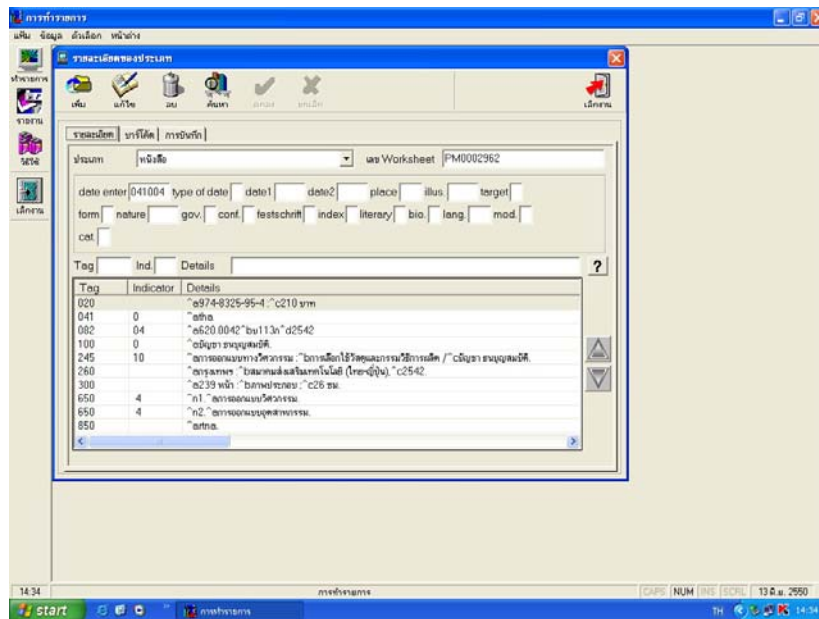
System Overview

ระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ

๑. ระบบงานจัดทำรายการ (Cataloging Module)

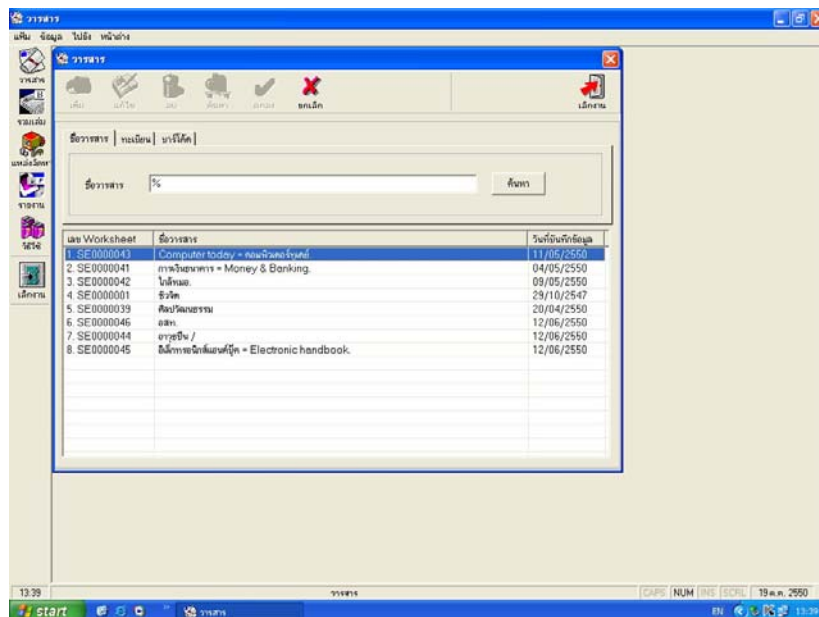
ชุดคำสั่งสำหรับการควบคุมจัดการงานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรห้องสมุด การสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภท ได้แก่ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสาร งานวิจัย วารสาร สื่อทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยระบบงานย่อย ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูล การบันทึกข้อมูล การแก้ไขข้อมูล และการออกรายงานสถิติการจัดทำรายการ บรรณานุกรม

ระบบงานจัดทำรายการ (Cataloging Module)

๒. ระบบงานควบคุมวารสาร (Serial Module)

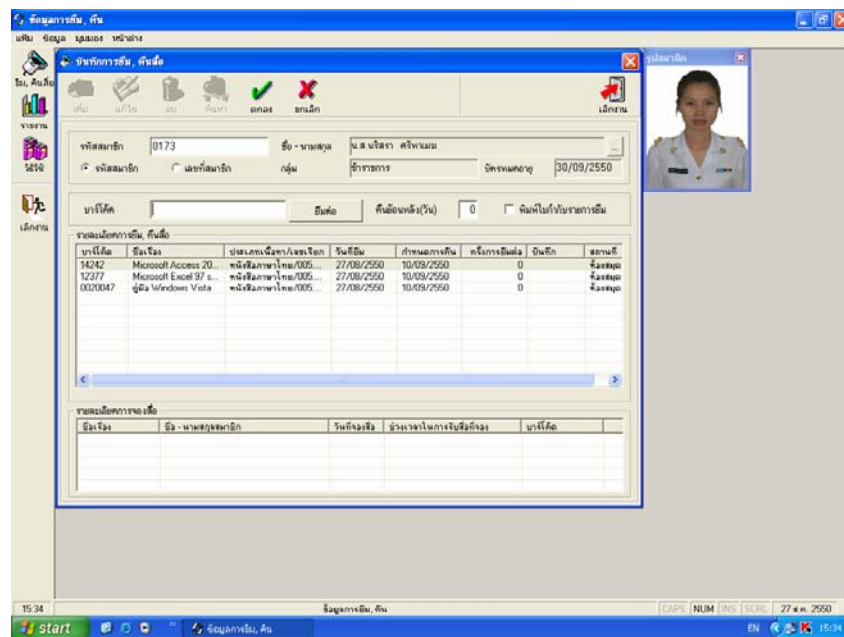
ชุดคำสั่งสำหรับการจัดการและควบคุมงานวารสาร ซึ่งประกอบด้วยการสร้างฐานข้อมูลวารสาร งานจัดท้าวารสารโดยการสั่งซื้อ การจัดทำจดหมายสั่งซื้อและทวงถามเมื่อได้รับวารสารล่าช้า งานลงทะเบียนวารสาร งานวารสารเย็บเล่ม และการออกรายงานสถิติวารสาร

ระบบงานควบคุมวารสาร (Serial Module)

๓. ระบบงานยืม-คืน (Circulation Module)

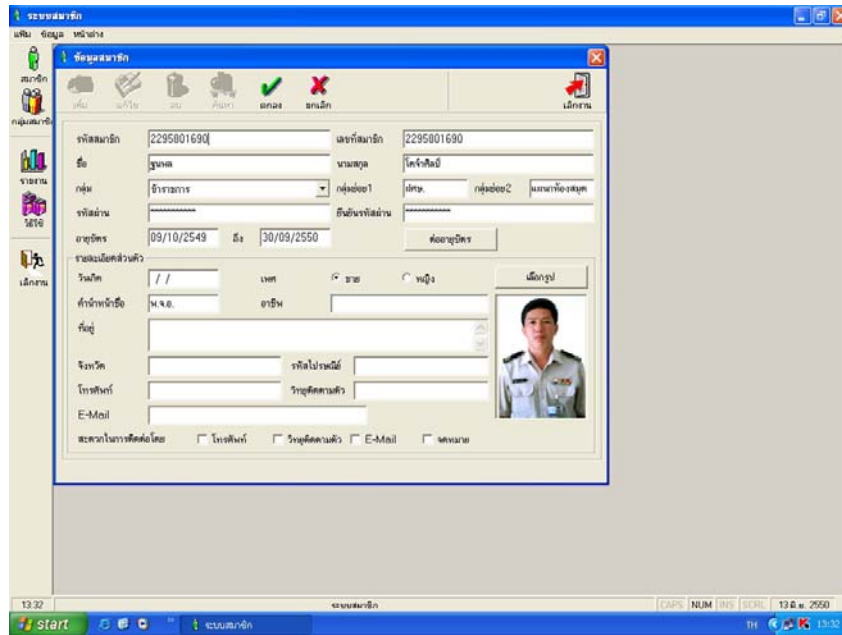
ชุดคำสั่งสำหรับการทำงานในการให้บริการยืม-คืนทรัพยากรห้องสมุด ซึ่งประกอบด้วยระบบงานยืม-คืนทรัพยากร การกำหนดระยะเวลาในการให้ยืมทรัพยากรแต่ละประเภท การกำหนดค่าปรับและคิดค่าปรับ การทำรายการยืม-คืนด้วยระบบรหัสแท่ง (Barcode) การจองสื่อ การยืมต่อ การทำจดหมายติดตามทางตามทรัพยากรค้างส่ง และการออกรายงานสถิติการยืม-คืน

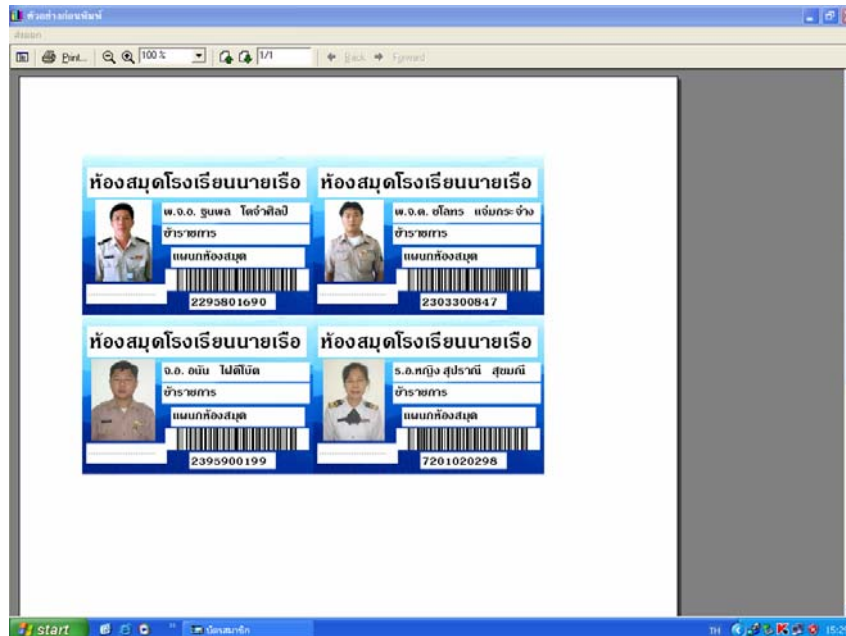
ระบบงานยืม-คืน (Circulation Module)

๔. ระบบงานทะเบียนสมาชิก (Patron Management)

ชุดคำสั่งสำหรับสร้างฐานข้อมูลสมาชิกห้องสมุด เพื่อจัดเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิก รูปภาพสมาชิก กำหนดอายุสมาชิก กำหนดสิทธิในการยืมของสมาชิกแต่ละกลุ่ม การจัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุด และออกรายงานสมาชิก

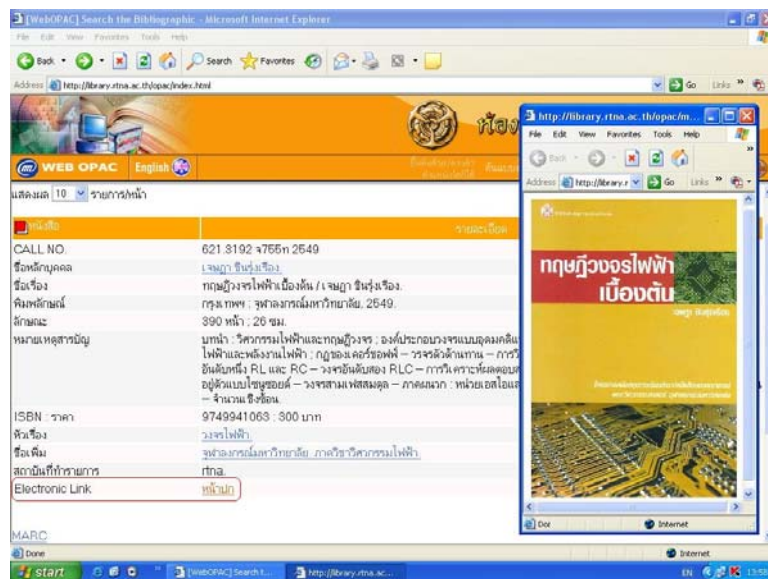
ระบบงานทะเบียนสมาชิก (Patron Management)

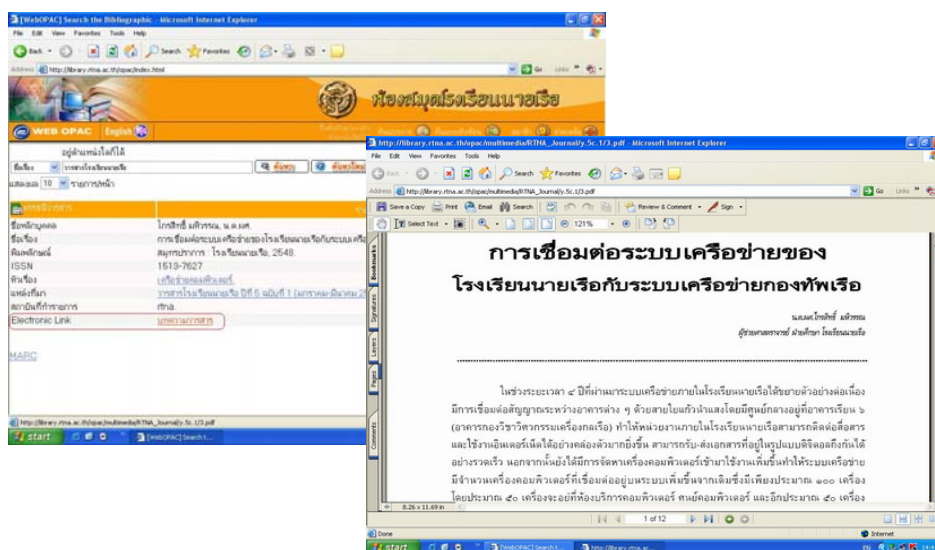
การพิมพ์บัตรสมาชิกห้องสมุด

๕. ระบบงานข้อมูลสื่อผสม (Multimedia Module)

ชุดคำสั่งสำหรับการจัดเก็บข้อมูลประเภท รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ พร้อมทั้งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบงานจัดทำรายการ (Cataloging Module) และนำข้อมูลมาแสดงในระบบงานสืบค้นข้อมูล Web OPAC นอกจากนี้ยังสามารถจัดเก็บรูปภาพสมาชิกเพื่อไปใช้ในระบบงานยืม-คืนได้

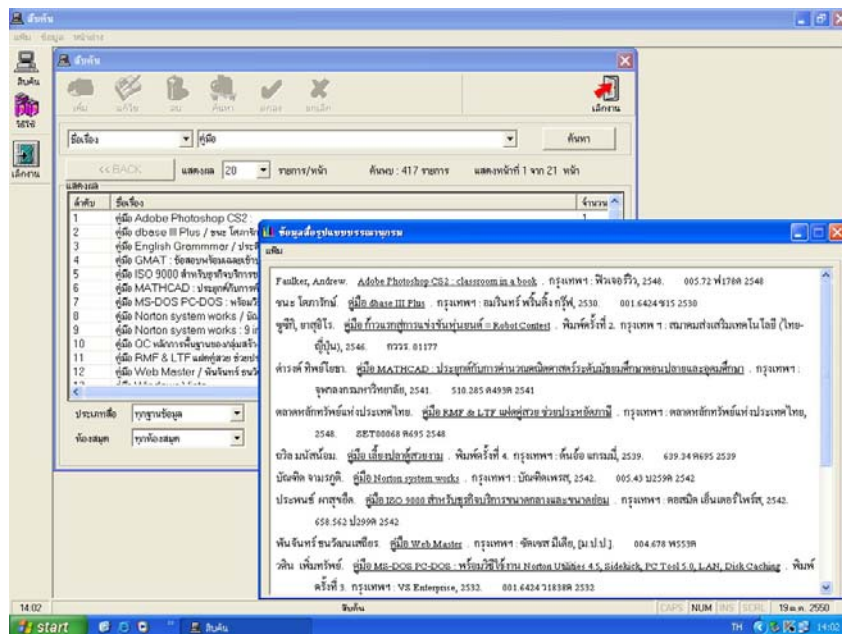
หน้าปกหนังสือที่สามารถแสดงใน Web OPAC : Electronic Link

บทความวารสาร (Full Text) ที่สามารถแสดงใน Web OPAC : Electronic Link

๖. ระบบงานสืบค้นข้อมูล (OPAC Client Module)

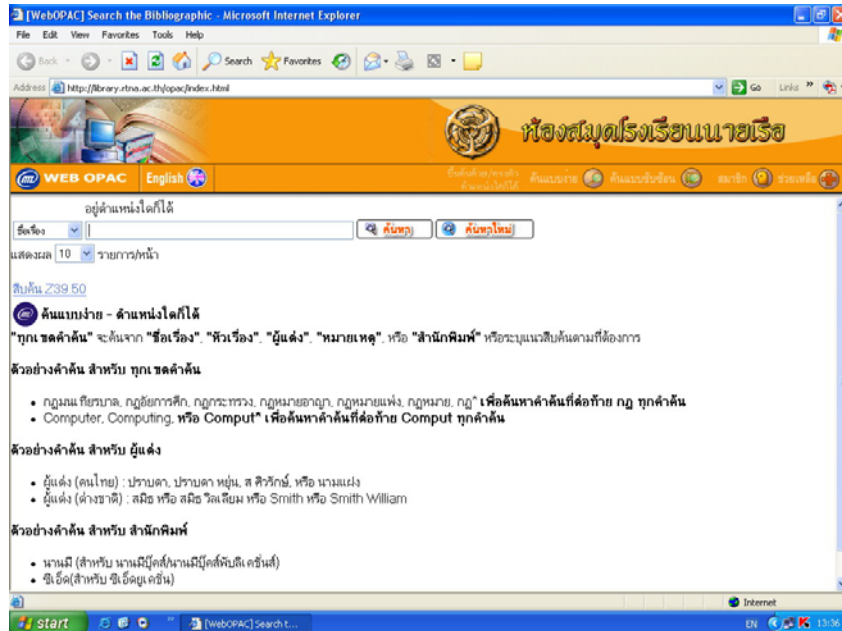
ชุดคำสั่งสำหรับทำรายการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดผ่านระบบ Client มีหลักการสืบค้นเช่นเดียวกับการสืบค้นด้วยระบบมือที่ใช้บัตรรายการ เช่น การค้นด้วยชื่อผู้แต่ง (Author) ชื่อเรื่อง (Title) หัวเรื่อง (Subject) คำสำคัญ (Keyword) และเลขเรียกหนังสือ (Call Number) เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถส่งข้อมูลที่ค้นหาไปทำรายการที่ต้องการในรูปแบบ MARC (Machine Readable Cataloging) รายการบรรณานุกรม (Bibliographic) และส่งข้อมูลออกไปจัดเก็บในรูปแบบของไฟล์เอกสาร PDF File, RTF File และ Excel File ได้

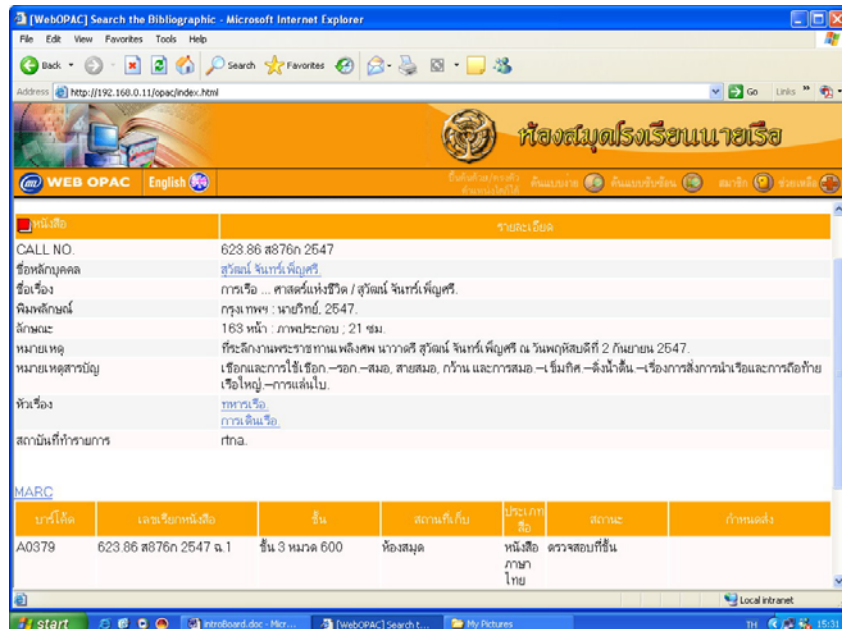
ระบบงานสืบค้นข้อมูล (OPAC Client Module)

๗. ระบบงานสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต (Web OPAC)

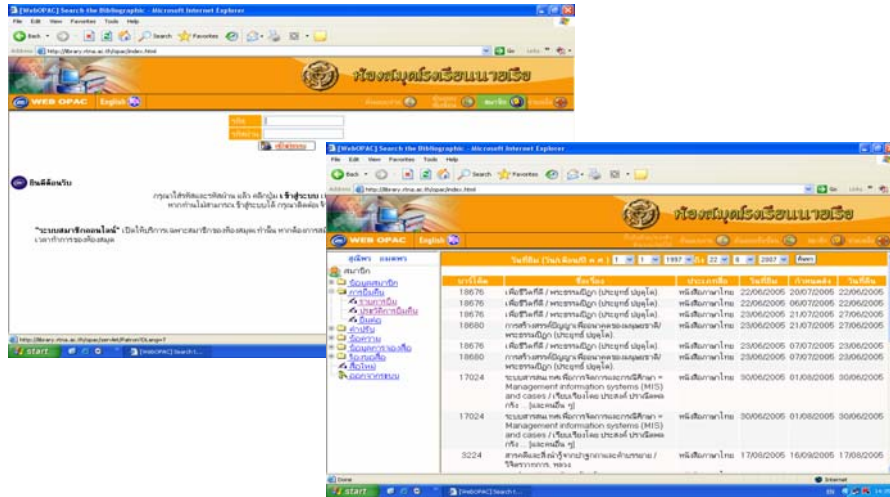
ชุดคำสั่งสำหรับทำรายการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดผ่านระบบเครือข่าย Internet หรือ Intranet โดยใช้ Web Browser มาตรฐานทั่วไป เช่น Microsoft Internet Explorer และ Netscape Navigator ซึ่งสามารถทำการสืบค้นได้โดยไม่จำกัดจำนวนผู้ใช้ การสืบค้นข้อมูลสามารถสืบค้นได้ ๒ แบบ คือ สืบค้นแบบง่าย (Simple Search) และสืบค้นแบบซับซ้อน (Advance Search) โดยระบุเงื่อนไขในการค้นหา Boolean Search : AND OR NOT นอกจากนี้สมาชิกห้องสมุดสามารถตรวจสอบข้อมูลส่วนตัว เปลี่ยนรหัสผ่าน และรายละเอียดต่าง ๆ ในการยืม-คืน ค่าปรับ และสามารถจองสื่อหรือยืมต่อได้เองโดยอัตโนมัติผ่านทางระบบสมาชิก URL: <http://library.rtna.ac.th/opac>

ระบบงานสืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต Web OPAC : <http://library.rtna.ac.th/opac>

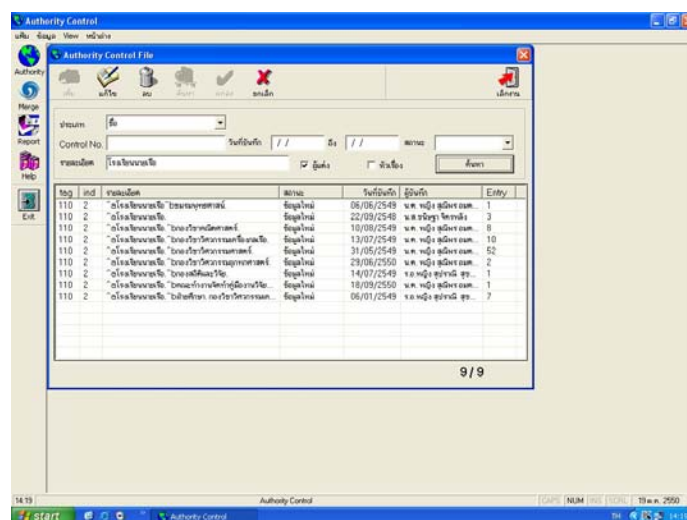
ผลการสืบค้นข้อมูลจาก Web OPAC

ระบบสมาชิกห้องสมุดจาก Web OPAC

๘. ระบบเพิ่มความคุมการลงรายการหลัก (Authority Control File System)

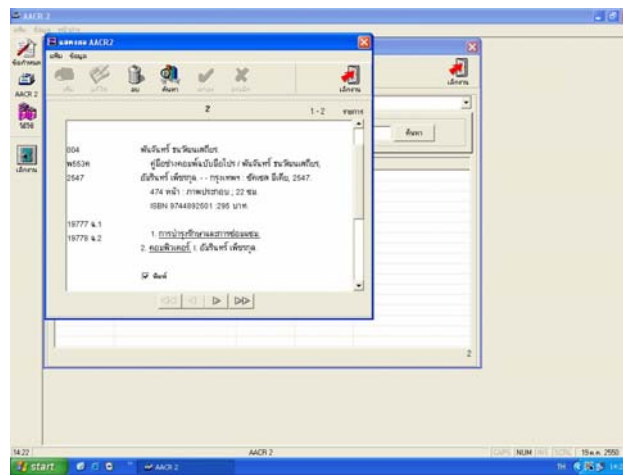
ระบบที่ช่วยในการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับผู้แต่ง และหัวเรื่องให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งระบบ โดยระบบสามารถสร้าง Authority Control File ให้โดยอัตโนมัติจากระบบงานจัดทำรายการ (Cataloging Module) ในระหว่างที่ทำการสร้างข้อมูล และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของ Authority ที่สร้างขึ้นใหม่กับ Authority Form ที่มีอยู่ในระบบ นอกจากนี้ยังสามารถสร้าง แก้ไข และลบข้อมูล Authority ที่ละรายการหรือทุกรายการที่มีความเกี่ยวเนื่องกันได้

ระบบเพิ่มความคุมการลงรายการหลัก (Authority Control File System)

๙. ระบบบัตรรายการ (AACRII System)

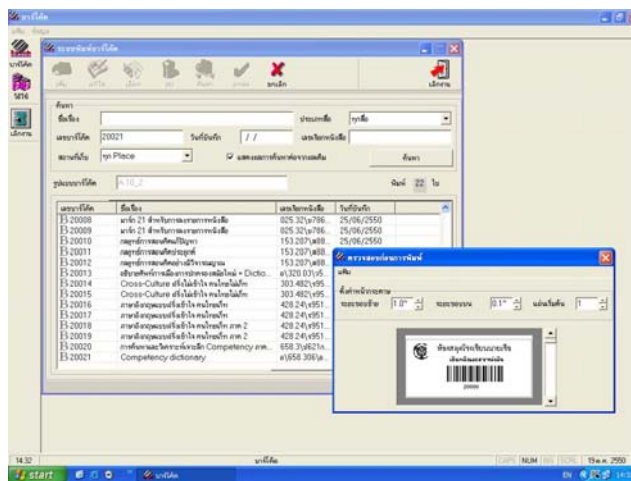
ชุดคำสั่งที่นำข้อมูลจากระบบงานจัดทำรายการ (Cataloging Module) มาออกบัตรรายการตามมาตรฐานการลงรายการแบบ AACRII และสามารถเลือกให้พิมพ์ออกมาทั้งชุดหรือพิมพ์เฉพาะบางส่วนได้ เช่น เลือกพิมพ์เฉพาะบัตรชื่อเรื่อง บัตรทะเบียน เป็นต้น

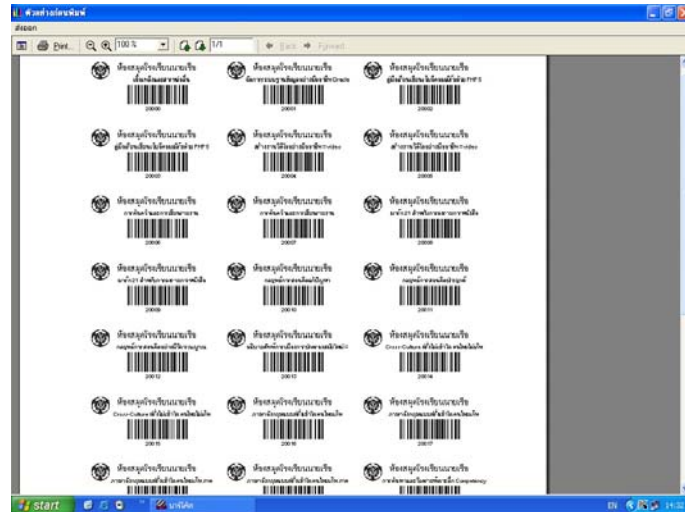
ระบบบัตรรายการ (AACRII System)

๑๐. ระบบบาร์โค้ด (Barcode System)

ชุดคำสั่งที่นำข้อมูลจากระบบงานจัดทำรายการ (Cataloging Module) มาจัดทำบาร์โค้ดให้หนังสือ และสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในงานบริการยืม-คืนให้สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถสร้างและแก้ไขรูปแบบบาร์โค้ดได้ตามความต้องการ

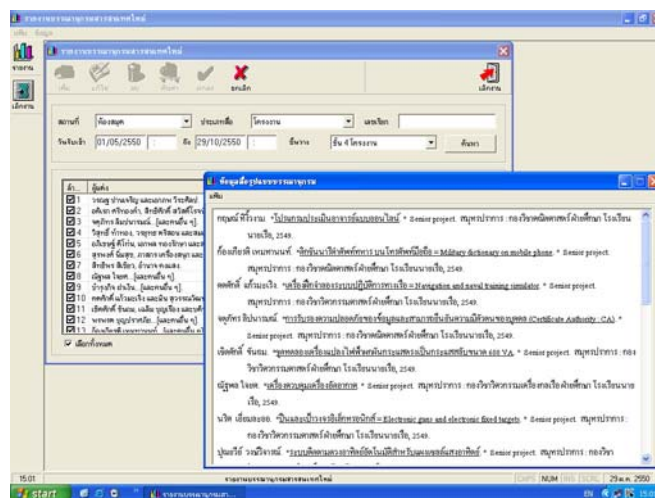
ระบบบาร์โค้ด (Barcode System)

ตัวอย่างบาร์โค้ด

๑๑. ระบบการออกรายงาน (Report System)

ระบบงานสำหรับจัดพิมพ์รายงานข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานและการใช้บริการในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ได้แก่ รายงานแสดงรายชื่อผู้ยืมสื่อ รายงานแสดงรายการยืมสื่อโดยสมาชิก รายงานปริมาณการยืม-คืนสื่อ รายงานลำดับสื่อที่มีการยืมมากที่สุด รายงานลำดับสมาชิกที่มีการยืมสื่อมากที่สุด รายงานการยืมสื่อตามรายชื่อสมาชิก รายงานสมาชิกค้างส่งสื่อ รายงานสมาชิกค้างชำระค่าปรับ รายงานบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศใหม่ รายงานสถิติการยืม-คืนสื่อแยกตามหมวด รายงานสถิติจำนวนผู้ใช้บริการยืม-คืน รายงานปริมาณสื่อแยกตามหมวด

ระบบรายงานบรรณานุกรมสารสนเทศใหม่

ห้องสมุดโรงเรียนเตรียม

รายงานลำดับการยืมสื่อ

จำนวนการยืมมากที่สุด 10 ลำดับ วันที่เริ่ม ๐๑/๐๖/๒๕๕๐ ถึงวันที่ 19/10/๒๕๕๐

ลำดับ	ประเภทสื่อ	ชื่อเรื่อง	เลขยืม	จำนวนการยืม
1	หนังสือ	เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายแพ่ง 1 = Civil Law 1 สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.	340.56 312460 2544	19
2	หนังสือ	การวิเคราะห์วงจรไฟฟ้า 1 ผ.ตล. ทอช สงศราม.	621.319 311140 2543	10
3	หนังสือ	ทฤษฎีจลาไยน์ Boiler & steam engines / โดย ฉิมพร พันธุ์ฉัตร และ ประจักษ์ ปรีชา กุญชรินทร์	621.194 3116 2325	10
4	หนังสือ	Adobe Photoshop CS2 : classroom in a book / Andrew F. Selter และ Anita Dennis , แปล และเรียบเรียงโดย มณฑุพร เลาจักษณ์	005.72 31780 2548	10
5	หนังสือ	สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)	895.13 326 2544	9
6	หนังสือ	เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายแพ่ง 3 : ครอบคลุมประมวล = Civil Law 3 : Family Law & Law of succession สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.	346.01 312460 2544	9
7	หนังสือ	ตำราเรียนชุดกฎหมายสังคม 75 จำลองจากัด มานิตเจริญ	421 314530 2539.	9
8	หนังสือ	สัมมนา 2.๓๐ บรรณารักษกร Website	004 30311 2548	9

รายงานลำดับสื่อที่มีการยืมมากที่สุด

ห้องสมุดโรงเรียนเตรียม

รายงานสถิติการยืม - คืบ คั้นแยกตามหมวด

สถิติการ ยืม รายเดือน (นับปกติ) สถานที่ : ห้องสมุด ประเภทสื่อ : ชุดประเภท วันที่ ๐๑/๐๖/๒๕๕๐ ถึงวันที่ 19/10/๒๕๕๐

รายชื่อรายเดือน	กลุ่ม	๐๐๐	100	200	300	400	500	600	700	800	900	รวม
มิถุนายน 2550	นน.ร. 46	5	0	3	4	7	3	4	0	2	2	30
	นน.ร. 47	18	1	6	4	13	1	34	0	1	3	81
	นน.ร. 48	6	4	0	1	4	0	11	0	1	1	28
	นน.ร. 49	3	1	4	5	0	0	10	3	1	0	27
	นน.ร. 50	0	1	1	0	0	2	0	0	0	0	4
	รวม	32	7	14	14	24	6	59	3	5	4	170
กรกฎาคม 2550	นน.ร. 46	2	0	6	3	9	0	5	0	2	5	34
	นน.ร. 47	16	3	2	12	11	3	16	0	2	3	68
	นน.ร. 48	21	1	0	5	3	3	4	0	0	2	37
	นน.ร. 49	2	3	7	0	2	1	5	1	0	0	21
	นน.ร. 50	1	3	0	0	0	8	0	0	0	0	12
	รวม	42	10	17	20	24	14	30	1	4	10	173
สิงหาคม 2550	นน.ร. 46	0	2	7	0	4	3	2	1	0	3	22
	นน.ร. 47	9	3	9	3	15	3	21	0	1	2	64
	นน.ร. 48	4	1	0	0	2	0	15	0	0	2	24
	นน.ร. 49	2	0	1	0	1	0	2	0	0	0	6
	นน.ร. 50	0	0	0	1	0	5	0	0	0	1	7
	รวม	16	6	17	4	12	11	15	2	1	3	63

รายงานสถิติการยืม-คืบ คั้นแยกตามหมวด

ประโยชน์ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติโรงเรียนนายเรือ

การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ เพื่อช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการให้บริการสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติสามารถทำงานครอบคลุมงานหลัก ๆ ของห้องสมุดให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงงานของห้องสมุดแต่ละงานได้อย่างครบวงจร ซึ่งประโยชน์ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติมีหลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. พัฒนาขีดความสามารถของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือให้ได้ตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รองรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ

๒. ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการทำงานของห้องสมุด ตั้งแต่การจัดการหา การวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ การสืบค้นข้อมูล การควบคุมวารสาร การให้บริการยืม-คืน การทวงคืน และการออกรายงานสถิติต่าง ๆ ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น

๓. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานห้องสมุดให้รวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำอย่างต่อเนื่องครบวงจร

๔. เพิ่มประสิทธิภาพของการบริการให้สะดวกรวดเร็ว มีคุณภาพ ถูกต้องตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

๕. ผู้ใช้สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเองไม่ว่าจะอยู่ในห้องสมุดโรงเรียนนายเรือหรือส่วนอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยอาศัยระบบเครือข่ายภายในและการเชื่อมโยงกับข่ายงานต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

๖. พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรห้องสมุดโรงเรียนนายเรือในการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุป

การพัฒนาห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการงานของห้องสมุดโรงเรียน นายเรือประสบความสำเร็จมาจนถึงวันนี้ได้ต้องอาศัยความร่วมมือมาจากหลายฝ่ายด้วยกัน ทั้งจาก กองทัพเรือที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาห้องสมุดให้ทันสมัย ผู้บริหารของโรงเรียนนายเรือที่ได้ให้การสนับสนุนและสรรหางบประมาณในการจัดทำโครงการ คณะทำงานจัดทำรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะทางโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ คณะกรรมการจัดหาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และคณะกรรมการตรวจรับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เมื่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติผ่านการตรวจรับและติดตั้งระบบเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ต้องได้รับการสนับสนุนจากบริษัทตัวแทนจำหน่ายในการให้การฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมและการดูแลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรห้องสมุดทั้งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในการศึกษาระบบงานและดำเนินการนำข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดบันทึกเข้าสู่ฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ความช่วยเหลือจากครูอาจารย์ในฝ่ายศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์มาช่วยกันเป็นคณะทำงานดูแลและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ส่วนในเรื่องสุดท้ายที่สำคัญก็คือ การที่จะต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายให้กับบริษัทตัวแทนจำหน่ายในการบำรุงรักษาและปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อให้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ ลินพิศาล. การจัดการระบบห้องสมุดอัตโนมัติ. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, ๒๕๓๗.

นำทิพย์ วิภาวิน. **E-library : ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์**. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์,
๒๕๔๕.

นิธิมา สังคหะ. “ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ” ใน ห้องสมุดยุคใหม่กับไอที = **Library Automation &
Digital Library**. กรุงเทพฯ : บริษัท ชัมชิสเต็ม, ๒๕๔๒.

บริษัท โสมาภา อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี. คู่มือการใช้งานโปรแกรม **MAGIC Library Version 4.0X**.
กรุงเทพฯ : บริษัท โสมาภา อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี, ๒๕๔๗.

ประจักษ์ พุ่มวิเศษ. “ห้องสมุดมิติใหม่ การเลือกระบบห้องสมุดอัตโนมัติ” ใน ห้องสมุดยุคใหม่กับไอที
= **Library Automation & Digital Library**. กรุงเทพฯ : บริษัท ชัมชิสเต็ม, ๒๕๔๒.

แผนกห้องสมุด ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ. “ระบบห้องสมุดอัตโนมัติโรงเรียนนายเรือ”. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://library.rtna.ac.th/opac/index.html> (๑ สิงหาคม ๒๕๕๐).

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. “ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ”. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.nectec.or.th/courseware/computer/articles/0012.html> (๑๐ กรกฎาคม
๒๕๕๐).

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ : แนวคิดและ
ประสบการณ์. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สมพิศ คูศรีพิทักษ์. ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และเครือข่ายห้องสมุดทางวิชาการในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๓๘.

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. เอกสารแนะนำเครือข่ายระบบห้องสมุดอัตโนมัติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง **RAMLINET**. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟ้าอภัย, ม.ป.ป.

สุนีย์ กาศจำรุณ. “ห้องสมุดในยุคโลกาภิวัตน์” ใน ห้องสมุดยุคใหม่กับไอที = **Library Automation
& Digital Library**. กรุงเทพฯ : บริษัท ชัมชิสเต็ม, ๒๕๔๒.

Prytherch, Ray. **Harrod's Librarians' Glossary**. 8th ed. Hants : Gower, 1995.